

Delrapport 2

Færre karakterer gir bedre tid til skriveopplæring i norskfaget

Hva skjer med norskundervisningen hvis elevene bare skal ha én eller to halvårskarakterer i faget? I en ny NIFU-rapport forteller lærere at dette gir dem bedre tid til å gi elevene skriveopplæring.

RAPPORT | SIST ENDRET: 22.11.2016

Tittel:

Delrapport 2 fra evaluering av forsøk med halvårsvurdering med én eller to karakterer i norsk

Rapporten:

[Last ned rapporten hos NIFU \(PDF\)](#)

Forfatter:

Idunn Seland Cay Gjerustad og Berit Lødding

ISBN:

978-82-327-0218-3 (Nettutgave)

Utgiver:

NIFU

År:

2016

Rapportserie: Halvårsvurdering i norsk

Dette er andre delrapport i evalueringen. Se også:

- [delrapport 1](#)
- [sluttrapport](#)

Ifølge læreplanen skal elevene i ungdomsskolen og i utdanningsprogram for studiespesialisering i videregående skole ha tre karakterer i norsk: en karakter i norsk skriftlig hovedmål, en karakter i norsk

skriftlig sidemål og en karakter i muntlig norsk. Disse tre karakterene skal stå som standpunktkarakterer på vitnemålet ved avslutningen av opplæringen, og gis som halvårskarakterer underveis i opplæringsløpet.

Om forsøket

Utdanningsdirektoratet gjennomfører et forsøk hvor skoler selv kan velge om de vil gi elevene bare én eller to karakterer ved halvårsvurderingen på 8. og 9. trinn og på Vg1 og Vg2 på utdanningsprogram for studiespesialisering. Ca. 190 videregående skoler og om lag 20 ungdomsskoler deltar i dette forsøket. Forsøket skal gi kunnskap om hvorvidt det å ha færre karakterer ved halvårsvurderingene endrer undervisningen i norskfaget, og i så fall hvordan. NIFU evaluerer forsøket, og i en ny delrapport har forskerne samlet og analysert slike erfaringer fra norsklærere, faglederne deres og et utvalg elever ved fire representative videregående skoler.

Bedre tid til skriveopplæringen

Norsklærere som deltar i forsøket, forteller at når de kan bruke mindre tid på å skaffe vurderingsgrunnlag for halvårskarakterene, kan de samtidig bruke mer tid på å gi elevene skriveopplæring. Tidligere satte disse lærerne karakter på så godt som alle skrivearbeider som elevene leverte inn, og alle disse delkarakterene ble vektlagt ved halvårsvurderingen. Dette tok mye tid og oppmerksomhet fra undervisningen, både for lærerne og elevene.

Tiden som nå blir frigjort i klasserommet, kan brukes av norsklærerne til å la elevene levere inn flere skriftlige arbeider enn tidligere. Elevene kan ifølge lærerne øve seg på å skrive ulike typer tekst flere ganger, uten at hver skriveøvelse nødvendigvis må resultere i en karakter som teller med i halvårsvurderingen. Norsklærerne mener for det første at dette gir elevene mer skrivetrening, og for det andre at elevene får lære mer om hvordan de kan bli bedre til å skrive. Dette skjer fordi læreren nå har tid til å snakke mer med dem om hver enkelt tekst.

Færre karakterer gir flere uformelle vurderingssituasjoner

Norsklærerne som er intervjuet i forbindelse med NIFU-rapporten, hevder at når kravet om å skaffe dokumentasjonsgrunnlag for tre halvårskarakterer faller bort, kan de gi elevene mange flere såkalte «framovermeldinger» om hvordan elevene kan forbedre tekstene sine framfor det å sette karakter på resultatet av et slikt arbeid. Lærerne uttrykker dette som at færre karakterer ved halvårsvurdering skaper flere vurderingssituasjoner i norskfaget. Med dette mener lærerne alle de tilbakemeldingene som de kan gi elevene skriftlig eller muntlig som del av undervisningen, i motsetning til det å gi vurdering med tallkarakter på prøver og innleveringer. Slike formelle vurderingssituasjoner blir det ifølge lærerne færre av når de bare skal sette én eller to karakterer på elevene hvert halvår.

Lokale regler styrer krav om antall prøver

I NIFU-rapporten forteller norsklærerne at det er lokale regler ved skolene som avgjør hvor mange formelle prøver og innleveringer som må ligge til grunn for en halvårskaracter i faget. Ved disse fire videregående skolene er det krav om to eller tre formelle prøver for hver halvårskaracter. Det betyr at en lærer i matematikk ved en av disse skolene kan la elevene gjennomføre disse to eller tre prøvene hvert halvår, og ha et tilstrekkelig grunnlag for å sette den ene halvårskaracteren i matematikk.

Norsklærerne ved disse skolene har derimot gjennomført inntil ni slike formelle prøver hvert semester for å sette de tre halvårskaracterene i norskfaget. De lærerne som deltar i forsøket og bare skal sette én samlekaracter i norsk, kan nå nøye seg med å gi elevene bare tre innleveringsoppgaver som dokumentasjon for den ene halvårskaracteren, og samtidig oppfylle skolens regelverk.

Elever ser nytte av karakterer

Elevene som ble intervjuet av NIFU-forskerne, gikk nå i Vg3. Flere av dem bekreftet at de hadde mer variert undervisning da de fulgte forsøket som elever i Vg1 og Vg2, og at antall prøver hadde økt siste året på utdanningsprogram for studiespesialisering. De så likevel på det å få karakterer som en naturlig og nødvendig del av det å være elev i videregående skole.

Selv om de likte å få grundige tilbakemeldinger fra lærerne, var det flere elever som sa at de ble motivert av å få karakterer, og at vurdering med karakter ga «en vekker til å skjerpe seg.» Noen av de intervjuede elevene stilte seg tvilende til at opplæringen i sidemål og muntlig norsk fikk den oppmerksomheten det skulle ha når lærerne ikke lenger satte egen halvårskaracter i disse fagområdene.

Sluttrapporten fra evalueringen av forsøket med halvårsvurdering med én eller to karakterer i norsk er ferdig i 2018.